

Dit is een
Oud- en Nieuw-
Hollandsche

Nederlands.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van woensdag den 12 december.

In de zitting van heden bragt de president ter kennis, dat hij ontvangen had eene missive van het lid der kamer, de heer Schimmelpenninck van den Oever, houdende kennisgeving, dat hij, behoudende de bezwaren, die hij tegen hem verhaalden zamen voor eenige dagen de zittingen der kamer bij te wonen. Aangenomen voor notificatie.

Eenige ingekomen verzoekschriften zijn in handen der commissie tot de petitien gesteld waaronder een van J. D. Oosterboord en 57 suiker-raffinadeurs, te Amsterdam, en een van van Gennep en Carton c. s., suiker-raffinadeurs te Rotterdam en te Dordrecht, houdende bezwaren tegen de voorgestelde wet omtrent de verbetering van den accijns op de suiker.

Door den heer griffier werd het verslag voorgelezen der centrale afdeling op het ontwerp van wet, tot opdoeping van den landstorm. De president stelde voor het rapport te doen drukken en de discussie over deze wet te bepalen op aanstaanden vrijdag ten elf ure. De heer van Rijen vermeende, dat in het ontwerp van wet de juiste bepaling ontbreekt van het tijdstip, waarop gerekend moet worden het negentiende jaar in te gaan en het vijftigste jaar nog niet bereikt te zijn, en verzocht, dat de president het gouvernement deswege onderhouden zou, ten einde, alvorens de wet in deliberatie werd gebragt, in dat gebrek te voorzien. Dat voorstel gaf aanleiding tot een korte discussie, ten slotte van welke het voorstel, van den heer van Rijen, zonder gevolg en de deliberatie van het ontwerp van wet op aanstaanden vrijdag bepaald bleef.

Door de commissie tot de petitien zijn verscheidene rapporten uitgebragt, grootendeels wegens de aangelegene wet op het gemiddeld, waarop het gewoon besluit is genomen.

Ten drie ure werd de verandering geschied, en zijn de leden verzoekt, op morgen, ten elf ure, in de kamer te willen bijeenkomen, ten einde Z. Ex. den minister van finantien te hooren.

'S HERTOGENBOSCH, 14 December.

Bij de tweede kamer der staten-generaal zijn de afdelingen in de laatste dagen werkzaam geweest met het onderzoeken van de nieuw voorgedragene ontwerpen, betreffende de suiker en het tegengaan van woelingen. Welk besluit de regering wegens de begrootings-waarden nemen zal, is onbekend, en men weet niet, of zij die in beraadslaging brengen, dan wel door andere voordragten verzaagen zal.

Men verneemt dat de regering, ten gevolge der in de afdelingen van de tweede kamer gemaakte bedenkingen op het ontwerp van wet op het gemiddeld, vermeend heeft aan het bijna algemeen verlangde tot eene vermindering van den maatstaf dier belasting te kunnen voldoen, en denselven thans te bepalen op f 2-50 voor de tarwe, op f 2-00 voor de spelt en op f 0-60 voor de rogge, waardoor de evenredigheid tusschen de onderscheidene graansoorten behouden blijft.

Men verneemt, dat Z. M. in de thans geopende nieuwe leening van 92 en een half miljoen voor 700 aandelen of f 2,100,000 ingeschreven heeft.

Naar men verneemt belooft het aantal ingeschrevene ingezetenen voor den landstorm in slagte omstreeks 6000.

In Amsterdam is door de R. K. geestelijke overheid ten gevolge van het ophouden der cholera-ziekte in die stad de dispensatie omtrent het gebruik van vleesch op de verhadene dagen ingetrokken, en alzo iederen christen vermaand, om de vastendagen weder met de meeste nauwgezetheid te vervullen. Voorts is in iedere kerk van gemelde stad op nieuw een wekelijkse biduur ingesteld voor de zieken, die elders nog aan de cholera lijden.

In de omstreken van Brèda, naar de zijde van Antwerpen gelegen, is den 12 namiddag, en den daarop folgenden nacht en gisteren morgen, weder een alerverschrikkelijk geschutvuur gehoord geworden.

Naar wij vernemen heeft Zr. Majes. liniëschip de Zeeuw, kommandant Ryk, bevel bekomen, om de Schelde op te zeilen en gezamenlijk met de overige schepen der flotilla de forten

Fredrik Hendrik, St. Maria en de Peerel, en de andere langs de Schelde-oevers door de Franschen aangelegde of bewapende werken te beschieten en te vernielen.

Naar wij vernemen worden ten gevolge van de belemmering, die de vaart op de boven Schelde van de zijde der fransche troepen ontmoet, niet slechts de schepen, onder engelsche en fransche vlag, maar ook de schepen, onder alle andere vlaggen, die van Antwerpen naar Zee bestemd zijn, of uit Zee naar Antwerpen mochten willen opvaren, door Z. Ms. scheepsmagt op de Schelde, van nu af niet meer doorgelaten.

De belgische dagbladen leveren naar gewoonte een geregeld verslag van het belangrijkste, dat in de 24 uren is voor gevallen. Het blijkt daaruit dat in den avond van den 9, het vuur aan beide zijden zeer hevig is geweest, dat later het bedekte weder en de sterke mist, de belegerden het heeft met hunne gewone juistheid te schieten, zoodat de vijand door dit toeval begunstigd meer ongehinderd het werk heeft kunnen voortzetten. Des nachts ten een uren was de mist nagenoeg opgetrokken en het vuur vooral der vesting toegesloten. In den morgen waren door den vijand eenige Coehoorn mortieren tegen de lunette St. Laurent in batterij geplaatst, en hadden aldaar volgens de genoemde berichten eene groote uitwerking gehad. Op den middag van den 10 had men eindelijk nog eenige grotere mortieren uit de stad naar de belegeringswerken overgebragt.

Volgens het Antwoopsch Handelsblad waren de belegeraars op den 10 dezer tot omtrent slechts een twintig ellen van de meergemelde lunette St. Laurent genaderd. Dezelve hadden echter met grootte hinderpalen te worstelen, want behalve nog de krachtige uitvallen en het moeddadig vuur der belegerden werd de arbeid niet weinig bemoeijelijkt door de slijk en het water, dat ten gevolge van den ingevalien door de gemeenschaps-gangen vlood. Van den 4 op den 8, hadden, volgens hetzelfde blad, de Franschen 447 kogels van 14 pond, 259 kogels van 16 pond, 367 houwitsers en granaten, en 286 bommen geworpen.

te zamen 13469 schoten,

Van saturday avond af had het vuur niet opgehouden. Slechts in den nacht van zondag op maandag en maandag morgen was het een weinig bedaard; doch op den middag met vernieuwde kracht hervat. Vels gekwetsten waren zondag en maandag nog in de stad aangebragt, het meerendeel zeer zwaar, zoodat sommigen derselver onderweg bezweken. Bezwaarlijk zou men het juist getal dooden en gekwetsten kunnen opgeven, aangezien de hospitalen in onderscheiden aangelegene steden waren aangelegd.

In den nacht van zondag op maandag waren twee batterijen, en wel vooruit al de anderen verplaatst.

In het fransche leger, hiertoe gindigt opgemaakt blad zijne mededeelingen, gaat slechts eene stem op, over de stoutmoedigheid, waarmede de belegerden zich verdedigen, en over de bekwaamheid, die hunne bevelhebber aan den dag legt.

Bij hetgeen het Journal de Commerce hierboven zegt, kunnen wij nog voegen, dat niet alleen het fransche leger de moedige en dappere verdediging der citadel bewondert, maar datelver bezetting, waaronder een aantal Noord-Brabanters en Bosccharen geteld worden, die de eer van het oude Nederland verdedigen en zich den naam van Nederlanders waardig maken, aan alle volken van Europa, die hun oog op die verbazende sterkte en de wijze, waarop zij verdedigd wordt, gevestigd hebben, doet zien, welke geduchte magt zij door trouw, moed en held, durft te wederstaan.

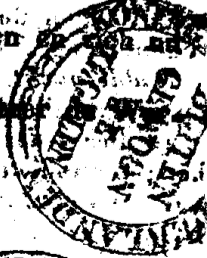
Ook die volken zullen hunne dapperheid roemen en nader overtuigen wat Nederland vermogt.

Aan de Betris te Amsterdam was den 12 dezer koninklijke schuld 39 1/4 à 40 1/4 gebleven 40 1/4.

Frankryk.

PARYS, 10 December.

De minister van marine heeft verlof gegeven om uit de onder embargo liggende hollandsche schepen al de gepladen schepen te laten loopen, onder betaling van de belemmeringen.

of derzelven, waarde bij de eerste aanvraag te kunnen aanwijzen.

— Op het bureau der kamer van gedeputeerden zijn dezer dagen onderscheidene petitiën, ten voordeele der hertogin van Berry, door den heer *Berryer* nedergelegd.

— Eene telegrafische dépêche van den minister van oorlog, heeft aan den kommandant der 8ste militaire divisie te Marseille het bevel overgebracht, om de drie eerste bataillons van ieder der regimenten, aldaar in bezetting, op den voet van oorlog te brengen. Voorts schrijft men van Besançon, dat aldaar voorbereidelen werden gemaakt, om aan den voet der Alpen een leger bijeen te trekken, waarvan de divisien vooreerst te Lyon, Besançon en Draguignan haar hoofdkwartier zonden hebben.

— De pruisische gezant heeft gisteren weder twee nota's aan den minister van buitenlandsche zaken overhandigd, die, zoo men zegt, tot de aanstaande bezetting van Limburg en Luxemburg, indien eenmaal de citadel in onze handen mogt vallen, betrekking hebben.

— Men verzekert, dat zich wederom cholera-gevallen sedert eenige dagen te Parijs hebben vertoond; men noemt de voorstad *St. Antoine* en het garnizoen, welke de meeste zieken hebben opgeleverd.

— In den nacht van den 2. op den 3 is door eenen stormwind een gedeelte van den klokkentoren van Harfleur, ter hoogte van 30 voeten afgerukt, hetwelk door het geweld der kerk gevallen is, en de straat met puinhoopen bedekt heeft; deze toren is in de 15de eeuw door de Engelschen gebouwd en was een der schoonste gedenkstukken van Normandiën.

— Men verzekert op nieuw, dat de heer *d'Ofalia* tot minister van binnenlandsche zaken, door het spaansch gouvernement, is benoemd. Volgens den *Temps* zoude hij slechts de bekrachtiging der benoeming door den eersten minister *de Zea Bermudez*, inwachten, om zich naar Madrid te begeven.

— De spaansche renten zijn tot heden slechts te Parijs betaalbaar geweest; de heer *Aquado* heeft voor rekening van het spaansch gouvernement schikkingen met bankiers-huizen van al de groote koopsteden in Europa getroffen, ten einde aldaar de coupons van de onderscheidene spaansche obligatiën te zien betalen.

— Men verzekert dat de eerlooze *Deutz*, zich niet meer in Frankrijk ophoudt; volgens het zeggen zou hij zijne schande te Londen gaan verbergen, alwaar hij door den jood *Levi*, koopman in nieuwigheden, die dezen handel te Parijs onder den naam van *Levi* uitoefende, en ten gevolge van een bankroet van daar verdwenen is, is ontfangen.

Belgie.

BRUSSEL, 10 December.

In de vergadering van den senaat van den 7 december is door den boekhandelaar *de Germent*, het boekwerk *la Dictionnaire des Athées*, ter vereering ingezonden, hetwelk op voordragt van het lid *de Man d'Hobruge*, ondersteund door de heeren *de Sacus*, *de Quarre* en *d'Aershot* aan den drukker is teruggezonden, als willende men de bibliotheek met dergelijke werken niet besmetten.

Widere heeft de senaat de wet aangenomen, waarbij het gouvernement geautoriseerd wordt om twee-derde der grondbelasting, over 1883, bij anticipatie te heffen.

— De *Emancipation* meldt het volgende uit Antwerpen, van den 9 december:

Elf ure des namiddags. Het werk tegen de contregarde en de tuifet wordt voortgezet. De blindering van den bedekten weg wordt voltooid.

Vyf ure. Het vuur der citadel moordt sterk in de loopgraven; er worden vele gekwetsten naar de stad vervoerd.

Zes ure. De mist wordt digter; het kanon houdt voor het oogenblik op.

Zeven ure. De nacht kondigt zich aan als voor den soldaat in de loopgraven allervreeslijkst te zullen zijn; de mist is koud en snepende; de lucht scherp; ons oog kan geen oogenblik zonder pijn ergens op uit zien, en van de citadel. Het door ons te observeren punt, waait juist de wind af.

Acht ure. Het geweervuur, dat insgelijks had opgehouden, wordt tegen de werken hervat; de vesting vuurt alleen bij tusschenprijng.

Middernacht. De vijand werpt lichtkogels op de werkers uit; op iedere lichtkogel volgt een kanon- of mortier-losbranding.

10 Dec. des nachts een ure. De maan verdriift de mistwolken; terstond daarop begint het vuur uit al de bomketels met vernieuwde kracht tegen de citadel, welke dit in alle rigtingen beantwoordt.

Zes ure. Het bombardement heeft van middernacht voortgeduurd; een bataljon begeeft zich met rijshooschen en paalhout naar de contregarde.

Twee ure. De nieuwe mortieren van Coehoorn's model zijn den ganschen nacht met goed gevolg tegen de lunette *St. Laurent* werkzaam geweest.

Tien ure. De artillerie-soldaten zijn bezig met het aanbrengen op de afsteekplaatsen van de *Berchem* de depot zich bevindende mortieren; dezelve zijn voor de nieuwe batterijen bestemd.

Elf ure. Al de generaals zijn bij den maarschalk *Gérard* ontboden; de hertogen van Orleans en Nemoers, begeven zich, vergezeld van eenen ordonnans-officier, mede derwaarts.

Twaalf ure. Een transport van 27 wagens met gekwetsten nit het hospitaal rijdt de mechelsche poort uit, geescorterd door eenige soldaten van het 19de regiment.

Half een ure. Het 5de regiment begeeft zich naar de loopgraven om het 6ste af te lossen.

Twee ure. Twee mortieren worden door den belgischen artillerie-trein nit de stad en naar de loopgraven gebragt.

Half vyf ure. De kanonade is gedurende den loop des dags niet zeer levendig geweest; alleenlijk heeft het musketvuur zich bij tusschenpozen vrij bezig doen hooren; de over het aardrijk hangende dikke mist, waardoor het juiste pointeren word verhindert, is misschien aan deze verflauwing des vuurs schuld.

De operatiën op den linker oever van de Schelde, tounvertrouwd aan den generaal *Tuburce Sebastiani*, hebben geene schijnbare belangrijkheid; zij hadden inderdaad een belangrijk doel, en zij hebben het geheele resultaat gehad, dat de moogelijkheden van den grond konden veroorloven. Door de bezetting van het fort *St. Marie* op den linker, van het fort *St. Philippe* op den rechter oever, zijn wij meester van all toegangen der citadel en wij kunnen de toenaderingen tot hetzelfde aan het hollandsche eskader verbieden. Geene nieuwe innidende is thans mogelijk.

Men heeft sedert twee dagen beproeft om gewigt te geven aan eenige kanonschoten van dien kant door de hollandsche troepen gedaan en van weerskanten afgewisseld zonder kwaad te doen en misschien zelfs zonder eene zeer ernstige bedoeling.

Men heeft ook willen doen gelooven dat de generaal *Tuburce Sebastiani* in zijne pogingen niet geslaagd is. Deze generaal heeft niet moeten ondernemen en niet ten uitvoer gebragt hetgeen menschlijker wijze mogelijk was te doen. Hij is over de Schelde getrokken en heeft zijn hoofdkwartier te Galloo gevestigd, zoodigt mogelijk bij den vijand, dien hij bewaakt en dien hij beletten zal eenig kwaad te doen. Hij bezet de dijken, ten einde te verhinderen, dat zij niet doorgestoken worden en het fort *St. Maria* geholpen door het fort *St. Philippe*, ten einde meester van de Schelde te zijn. Elke andere onderneming, zoo als de inneming van het Vlaamsch Hoofd zou voor het oogenblik een nuttelooz verlies van manschappen zijn.

De Hollanders hebben eenige bommen op het dorp *Doel* geworpen, maar men berigt ons dat, op den 9 eene eenvoudige demonstratie der fransche troepen de verwoesting heeft doen ophouden.

Van den 11.

In den namiddag van maandag is er aan de zijde van het fort *St. Laurent* eene allerhevigste fusillade ontstaan, welke den geheelen nacht door, tot dingsdag morgen tien of elf uren, zonder ophouden, heeft voortgeduurd. Naar het uit de fransche belgische berigten van uit het hoofdkwartier te *Berchem* schijnt te blijken, zou deze hevige fusillade, met geschutvuur gepaard, veroorzaakt zijn door den arbeid der Franschen aan de derde parallel, die, afgaande van den weg, aan de linkerzijde der lunette, op de werken der contregarde aan de andere zijde derzelfde, op geringen afstand van de citadel moet uitloopen. Het was, volgens dezelfde berigten, reeds bij het vallen van den dag te voorzien, dat er van de zijde der citadel eenen uitval zoude worden gedaan, om den voortgang dezer werken te beletten en de arbeiders te verontrusten; met den daad werden er, van omtrent zes uren in den avond, van de citadel een veel grooter aantal bommen, dan in den loop van den dag in de loopgraven geworpen, en kondigde eene hevige fusillade omtrent tien uren aan, dat er een uitval uit de citadel gedaan werd. Omtrent zestig, of volgens een ander berigt, omtrent honderd man hollandsche troepen overvielen op het onverhoord de arbeiders in de loopgraven, bragten groote verwarring te weeg en dreven de werklieden een eind ver terug in den gebogen weg, die langs de linkerzijde van het fort *St. Laurent* loopt. Eene overmagt van troepen schoot weldra toe, en een aantal bommen uit Coehoorn's mortieren geworpen, noodzaakten de belegeraren naar het kasteel terug te trekken, hetwelk echter in goede orde door hen volbragt werd. Volgens de belgische berigten zouden hij dezen uitval zeven manschappen van onze zijde op die plaats gebleven zijn; het verlies der Franschen wordt verwegen. Het klein geweervuur werd intusschen bij en na dezen uitval geen oogenblik vertraagd, en dierde bestendig voort; dezelve bragt echter, over het algemeen, minder nadeel toe dan men zou verwacht hebben, uit hoofde der heerschende duisternis; deze was den Franschen dan ook almede dienstig, om eene weinige dagen te voren aangelegde muren te doenspringen, waardoor eene sluis of steenen beer in de gracht vernield werd. Deze sluis moet, volgens voormelde berigten, geplaatst wezen bij de Hulp-poort, tusschen de bastions 1. en 2., en met een tweede sluis bij de Hoof-poort der citadel, die op de esplanade uitkomt, strekken, om het water in de grach-

ten der citadel, binnen die tusschenruimte op een gelijke hoogte te houden. De onttharing, die op het oprispen van de bewuste mijn volgde, bragt een oogenblik stilstand in het wederzijdsch vuur, hetwelk echter kort daarna weder hervat werd en met dezelfde hevigheid tot gisteren op den middag heeft voortgeduurd. In de door de belgische dagbladen van uur tot uur gegeven berigten omtrent de voorvallen van het beleg, wordt bij herhaling gezegd, dat het geschut, zoowel als het geweervuur, onafgebroken met hevigheid voortduurde, terwijl men tusschenbeiden vindt vermeld, dat er al weder gekwasten worden weggedreven.

— Bij het opklaren van het weder, heden morgen, bespeurde men te Antwerpen, dat de kanonnade, die op de beneden-Schelde werd gehoord, van het fregat de *Bursidice* afkomstig was, hetwelk de batterijen die de Franschen nabij Meestool opgerigt hebben, beschoot. De bombardeer korvet *Medusa*, bevond zich tusschen Lillo en de Kruysschans gestationeerd. Andere vaartuigen en kanonneerbooten bevonden zich terzelfder hoogte en werden door dezelve de forten St. Marie en de Kruysschans bestookt.

De flotille voor Antwerpen is voor een paar dagen weder van standplaats veranderd, drie kanonneerbooten zijn de coupure door in den poel gezeven en hebben zich op eene halve kabellengte vooruit het Vlaamsche Hoofd geposteerd. Twee andere benevens de stoomboot *Chasse* zijn in de coupure boven het fort Burgh. Drie andere zijn in de Schelde tegen het Vlaamsche Hoofd geankerd, een derzelve voert de kommandantsvlag, de drie laatste liggen in de Schelde, op gelijken afstand, van de citadel tot aan de coupure in slagorde geschaard.

— De brusselse bladen behelzen de volgende briefwisseling tusschen den generaal *Chasse* en den maarschalk *Gérard*, welke den 5 dezer, en dus daags nadat de Franschen hun vuur op de citadel geopend hadden, hebben plaats gehad (zie onze nummers 145 en 146, van den 4 en 6 dezer).

Kasteel van Antwerpen, den 3 december 1832.

Mijnheer de maarschalk,

De rampen, waarmede de stad Antwerpen bedreigd wordt door uwen aanval, terwijl men nog onderhandelt om de handhaving des vredes te bewerken, schijnen met al hare verschrikkingen verwezenlijkt te moeten worden, ten gevolge van dadelijkenheden, die ik mij vlei dat uit de onvoorzigtigheid uwer troepen voortspruiten, en niet door uwe bevelen veroorzaakt zijn.

Ondanks mijn antwoord van 30 november 1832, op den tweeden brief waarmede gij mij vereerd hebt, is er bij herhaling van het fort Montsbelle, en zelfs van den wal der stad, bij de Begijnendpoort, op de citadel geschoten. Dit zijn overtredingen van de grondslagen der schikking, welke U. Exc. mij heeft aangeboden, althans van die welke ik in mijn antwoord heb vooruitgezet.

Ik meen dus Uwe Exc. daarvan te moeten verwittigen, ten einde alles te doen, wat in mijne magt is, om eene rampvolle botsing voor te komen; de gevolgen daarvan kunnen nooit op iemand anders nederkomen, dan op hen, die — op een oogenblik, dat men pogingen aanwendde om de onderhandelingen over den vrede ten einde te brengen, en dat zulks nog slechts van de realisering van eenige geringe punten afhing, — eene aanval ondernomen hebben, welke deze gewichtige belangen in de waagschaal stelt, en bij welken, ofschoon hij met zulk eene geweldige magt ondernomen is tegen het door mij bezette punt, men niet schijnt te aarzelen om eene stad op het spel te zetten, waarvan het behoud evenzeer door hare belangrijkheid als door de menschelijkheid zelve geboden wordt.

Ik ben in het geval van Uwe Exc. te verzoeken, dat dezelve zich gelieve te verklaren nopens de overtredingen, die ik de eer gehad heb aan dezelve bekend te maken. Het fort Montsbello behoort zoo ontegenzeggelijk tot de stad, dat ik mij niet zou kunnen onthouden van te antwoorden op het vuur, dat van dat fort, alsmede van de wallen der stad tegen mij gericht wordt.

De ingezetenen van Antwerpen kennen mij en het gedrag, dat ik gehouden heb sedert ik dit punt bezet, en dat door H. E. de engelsche en fransche commissarissen der conferentie genoegzaam ge waardeerd is, te wettig om hiet te begrijpen aan wie zij de ramp moeten toeschrijven, die hen bedreigt, indien zulke uittartingen mij daartoe dwingen.

Ontvang, enz.

(Get.) Baron CHASSE.

Antwoord van den maarschalk Gérard.

Hoofdkwartier bij Antwerpen, 5 december 1832.

Mijnheer de generaal,

In den brief, dien ik de eer had u den 30 November, des avonds te schrijven, in antwoord op den uwen van denzelfden dag, heb ik u den weg, dien mijne instructien mij omtrent het beleg der citadel van Antwerpen voorschrijven duidelijk opengelegd. Ik eisch uit naam van uwer regering, niets anders, dan de uitvoering van het ondertekende en verwaanborgde verdrag van 15 november 1831. Om de citadel, die gij mij behoort over te geven te bemageligen, maak ik alleen van middelen gebruik die gelegen zijn buiten de wal der stad Antwerpen.

en ik heb u de voorbeelden en het recht voorgehouden, welke mijn gedrag in dit opzigt rechtvaardigen. Door te beletten dat er niet van uit het binnenste der stad op u geschoten worde, geef ik het sprekendst bewijs van mijn verlangen, om deze stad en hare bevolking te sparen, alsoo zij mij middelen en eene gelegenheid tot den aanval aanbiedt, die zeer spoedig uwen val ten gevolge zouden hebben. Het is mijn voorweten om u alle-gemeenschap af te snijden. Zoo gij desniettemin de stad Antwerpen onmenschelijker wijze opeffert, ben ik gereed om u te doen gevoelen, dat uw gedrag niet minder met uwe eigene belangen strijdig is, dan met de menschelijkheid, en dat gij de gevolgen daarvan zult betreuen.

Ontvang, enz.

Maarschalk GÉRARD.

DE FRANSCH KRIJGSMAGT.

bestaat uit 13 groot-maarschalken, waaronder een honorair (*Grouchy*), 160 luitenant-generaals (van welke 130 tot den actieven dienst en 25 tot de reserve-depots behooren, en 5 den persoon des Konings omstuwén) en 279 veldmaarschalken (208 bij de actieve armée, 64 bij de reserve-kaders, 5 adjudanten bij den Koning en 2 bij den kroonprins), derhalve, buiten de maarschalken, uit 739 generaals. De armée zelve bestaat uit:

67 linie-regem (3000 man ieder, 4 batailjons):	201,000 man
21 regem. ligte inf. (2400 man ieder, 3 batailjons):	50,400 "
Het vreemde legioen (9 batailjons):	5,000 "
3 regem. genie (2000 man ieder):	6,000 "
11 " artillerie (1000 man ieder):	11,000 "
2 " karabiniers (800 man ieder):	1,600 "
10 " kurassiers (800 man ieder):	8,000 "
12 " dragonders:	9,000 "
6 " lanciers:	4,800 "
14 " jagers te paard:	11,200 "
6 " hazaren:	4,800 "
2 " (nog onvolledige) afrikaansche jagers:	800 "

Zamengevat, zonder den artillerie-trein, de genie, de gendarmerie en de veteranen. 314,200 man

BELEGERING VAN ANTWERPEN IN HET JAAR 1585.

(Volgens *Strada*.)

Antwerpen werd destijds belegerd door *Alon. Farnese*, prins van Parma, gouverneur der Nederlanden, namens *Filips II*, koning van Spanje. *Filippus van Marnix* verdedigde de stad.

De prins van Parma begon met de forten Lillo en Liefkenshoek op te wenpen, en op de oevers der Schelde, de forten St. Maria en St. Philippe, thans door het fransche leger bezet, te doen bouwen. Men moet de bijzonderheden der strijke en bloedige gevechten lezen, welke de belegeraars en belegerden der vesting elkander leverden. *Strada* spreekt over eene gewapende brug, welke de Spanjaarden voor de stad legden, op de volgende wijze:

«Deze bewonderenswaardige brug was, van Antwerpen af, twee duizend vier honderd voeten lang, zich uitstrekkende van Calloo tot aan Lillo of in de nabijheid van die plaatsen, zij had aan beide kanten eene redoute of versterkte plaats. Er waren op de rivier, omtrent Antwerpen en omtrent de zee, drijvende buitenwerken, met balken en met ijzer beslagene palen voorzien; het geheel werd gedragen door aan elkander geketende schuiten, gebarricadeerd en verzekerd door ankers, welke toelieten om de werken met de ebbe en vloed te doen rijzen en vallen.

«Men had langen tijd, en met ongehoefelijke kosten aan die brug gewerkt, welke eene uitvinding van den prins van Parma was; de ingenieurs *Barocci* en *Lodovik Cambior*, Vlamingen, bestuurden de werkzaamheden; men had er aan gewaardoeld als aan eene onuitvoerbare zaak; maar die brug werd, door eene onverwachten goeden uitslag en door kracht van geld, omtrent het einde der maand februarij 1585, voltooid.

«Tot dusverre waren de inwoners van Zeeland de rivier op en afgevaaren en, in weerwil van alle hinderpalen, den togt gedaan, maar deze brug gehouwd en versterkt zijnde, zoo als zij was, sloot ten eenemale de zee en den mond der haven van Antwerpen.

«De vijanden wendden alle mogelijke pogingen aan, om dezelve te verbreken; zij werd dag en nacht aangevallen door schepen, branders en aanvallen van de landzijde. Een zekere *Frederik Gennibelli*, van Mantua, industriële kunstwerker, bekwaam natuurkundige en kunstwerker van den eersten rang, die ingenieur geweest was in Italië en die te Antwerpen, waar hij zeer bekend was, woonde, bood de belegerden zijnen dienst aan; hij koos vier groote platte schepen met hooge boorden, liet dezelve tot verscheidene verdiepingen opmetselen en vulde den oven derzelve met een bijzonder kruid van zijn eigen maaksel, het geheel werd weder bedekt met een groot gewigt van steenen sarcophages, geketende balken en oud ijzer; het vereenigde dek was een ander metaalwerk, waarin een groot helder vuur brandde, hetwelk er de oppervlakte van bedekte. Deze vier groote branders, vergezeld van tien of twaalf andere veel kleiner, maar op dezelfde wijze ontstoken, naderden de brug;

de Spanjaarden stelden zich alle onder de wapenen op heden posten en bezetteden de gehele brug; zij maakten zich gereed om dit eskader van branders af te weren; zooder zich er veel over te verwonderen, want zij zagen dezelve alle dagen. De conducteurs losten op zekeren afstand, in den loop vier groote branders, voorafgegaan en gevolgd door de anderen, daarna verwijderden zij zich in sloepen.

Op het eerste sein had de prins van Parma zich met vele staf, officieren naar een houten fort begeven, gebouwd aan den ingang der brug; zij zagen aldaar dat brandende vlot aankomen, wasdoor vele schepen van den regter weg raakten. Drie der vier grooten vergingen in de rivier en op de stranden; het vierde liep; vergezeld van eenige kleinere, rechtstreeks op de brug: een schildwacht, die een weinig van de genie verstond, was voor den prins op de knieën gevallen, om hem te smeken van zich te verwijderen, hem steeds verzekerende dat hij gevaar liep; om kort te gaan, de prins ging met de generaals *Del Vasto* en *Gajetani* heen.

Zij waren naauwliks vertrokken en wandelden omtrent het fort St. Margaretha, toen dat schip, in verbandtenis met die van de brug, sprong; men had hetzelfde den naam gegeven van de *helsche machine*, en de uitwerking heeft dien naam geregtvaardigd: nooit heeft eenige machine een dergelyk ongeluk veroorzaakt; het ging de verbeelding van alle menschen te boven. De slag daarvan was verschrikkelijk; men meende dat de wereld verging; alles werd op den afstand van meer dan een half uur in den omtrek omver geworpen; men gevoelde den dreun der grond op den afstand van meer dan negen duizend schreden; niemand kon blijven staan, allen werden voor den grond geworpen; de prins en zijne twee generaals aan den grond geslagen, werden gekwetst door de steenen en balken, die regende. De prins bedwelmd zijnde, kreeg een stuk hout tuschen het hoofd en de schouders; hij stond spoedig weder op. Het houten fort, waaruit hij gekomen was, werd mede weg geslagen; de markies *de Richébourgh*, *Roubais* en *Billi*, werden in hetzelfde gedood en hunne liken zeer verre van daar, met die der soldaten, welke de werken bezetteden, gevonden.

De golf, welke eer een zeehozem op die plaats is, opende zijnen afgrond en wierp zijne wateren met zoo veel onstuimigheid van weerskanten uit, dat de forten, de redoutes en de dijken in een oogenblik overstroemd werden. Het water ging er sterk over. Eene der helsche machines, naar de vlaamsche kust afkomende, maakte aldaar ook eene groote scheuring; de anderen liepen te gronde zonder uitwerking te doen. Indien die vier branders, gezamenlijk of na elkander losgebrand waren bij de brug, waarop zij gerigt waren, kan men denken dat die brug en al hare omstreken in den afgrond zouden zijn gestort en dat de grond daardoor van aanschijn zoude veranderd zijn.

Dit verschrikkelijk voorval had tegen den avond plaats: de nacht werd in ongerustheid doorgebracht; doch dien nacht noch den volgenden dag gebeurde er noch een aanval van den kant van Zeeland, noch een uitval van de belegerde stad; de prins van Parma en zijne troepen kregen wederom moed en begonnen de brug te herstellen; want er was eene opening van eenige roeden onderscheidene schepen waren verbrijfeld, verbrand en in den grond gehoord. Men herstelde dezelve door paalwerken en vervolgens gelukte het door de inspanning vele werkzaamheden om den doorgang te belatzen.

Te Antwerpen en naar den kant der Zeeuwen had men het gevolg van den helschen brander te laat vernomen, om er zijn voordeel mede te doen; *Gennibelli* ging voort met andere machines in gereedheid te brengen; maar zijn arbeid werd voor eenigen tijd gestaakt door een tweede ontwerp, hetwelk was om Antwerpen te hulp te komen, door middel der inundation, zoo als men dit bij het beleg van *Keythen* gedaan had; men moest zich tot dat einde meester maken van den dijk van *Cauwenstein* en denzelven doorbreken. Dit ontwerp werd met de bevelen goedgevonden en den 26sten raadden de Zeeuwen den dijk aan, vestigden zich op denzelven en doorbraken dien gedeeltelijk; de seinen verbrand zijnde, werden zij niet in tijds geholpen, en de Spanjaarden hernamen den dijk; er had een bloedig geslacht plaats; waarbij waar een tweedemaal man sneuvelde; op het einde werden de Zeeuwen van den dijk teruggeslagen en de Spanjaarden hielden zich aldaar staande en herstelden dien dijk.

De noodeloosheid, welke zich in het garnizoen van Antwerpen verspreidde; noodzaakte den graaf *Marnix* om de vesting aan de Spanjaarden over te geven. De capitulatie werd den 17 augustus 1585 geteekend; de toebereidselen tot het beleg waren reeds in de maand oktober 1584 begonnen.

De tijding van het overlijden van Mgr. de bisschop van Cincinnati heeft zich maar al te zeer bevestigd; deze prelaat is op zijde terugreis naar Cincinnati, na een lang en moeijelijk bezoek in de verwijderde gedeelten van zijn uitgestrekt bisdom, te Wooster, in het graafschap Wayne, aan de cholera overleden. Zoodra hij zich aangetast gevoelde, zond hij om den naastbij-

gelegen priester, *Stolt* de ziekte nam zoo hevig toe, dat deze na den dood van den prelaat kwam. Die droefvige gebeurtenis had den 26 september plaats; de heer *Eduardus Fenwick* was geboren in Maryland, den 19 augustus 1766; na zijne eerste studien ging hij, in 1784, naar het engelsch Dominikaner college van Bonnheim bij Antwerpen, nam het kloosterkleed aan, deed zijne professie en werd aldaar priester gewijd, alwaar hij eenigen tijd als hoogleeraar verbleef; toen Vlaanderen door de Franschen, in het begin der ontwenteling, genomen werd, werd pater *Fenwick* verplicht de wijk te nemen en keerde naar zijn vaderland terug, alwaar hij in het Maryland zijne functien het eerst uitoefende; de heer *Carrol*, bisschop van Baltimore, zond hem naar Kentucky, alwaar deze ijverige priester voor een groot gedeelten op eigene kosten; eene klooster voor zijn orde en eene school oprichtte. Dit huis heeft vele missionarissen opgeleverd. In 1810 begon pater *Fenwick* in den staat van Ohio te prediken, alwaar hij de eenigste missionaris was; naderhand werd hem pater *Young* toegevoegd; in 1821 rigtte *Z. H. Pine* een bisdom te Cincinnati, in Ohio, op, en benoemde den 19 junij den heer *Fenwick*, die den 13 januarij 1827 in zijn klooster van de *H. Rosa* door Mgr. *Floet*, bisschop van Bardonia, gewijd werd. De Dominikanen volgden hem in zijn bisdom; in 1824 kwam de prelaat in Europa om onderstand te vragen; hij ging naar Rome, bezocht Frankrijk, enz. Het verlies van dezen waardigen bisschop is eene ramp voor de Kerk; hij was altijd op reis om de katholieken, die in Ohio verspreid waren, te bezoeken; hetgeen hij sedert twintig jaren verrigt heeft, is verwonderlijk. Men kan zeggen dat hij het slagtoffer van zijnen ijver geworden is.

39. * * Heden overleed lot onze innige droefheid, aan de gevolgen van stuipen, het jongste onzer geliefde, Tweelingen **FRANCISCA HELENA MARIJA**, in den pas begonnen leeftijd van 17 dagen.

Vrienden en Bekenden gelieve deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.
Bergen op Zoom,
den 12 December 1832.

F. J. VAN SON,
Officier van Gezondheid der
2 klasse bij de mobiele
bossche schutterij.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

40. * * Gedurende den loop van dit Jaar kan men bij de Gebr. **LANGENHUYSEN** te *s Bosch*, nog Inteekenen op de volgende belangrijke werken:
- I. De ZEGEPRAAL van den H. **STOEL** en der **KERK**. Op de aanvallen der met hunne eigene wapenen bestredene en geslagene Nieuwigheidszoekers. — Door Pater **MAURO CAPELLARI** (Tegenwoordig regerende Paus **GREGORIUS XVI**), in een deel in 8° van 28 à 30 vellen, tegen 12 1/2 Cents per vel.
 - II. Geheel nieuw bewerkt Nederduitsch-Engelsch en Engelsch-Nederduitsch **HAND WOORDENBOEK**, bevattende al de woorden, welke in beide talen in gebruik en door de meest beroemde Letterkundigen der beide volken aangedomen zijn; voorafgegaan van eene Nederduitsche en eene Engelsche Spraakkunst. Door **THOMAS MARSHALL** In twee deelen, klein 8° zal in 14 à 15 afleveringen, elk van circa 100 pagina's, à 75 Cents afgeleverd worden.
- P. S. De twee werkjes van **ALEX. DE PELICHT** zijn bij bovengemelde thans weder te bekomen, het Handboekje voor **R. K. Ländlieden**, à 12, en *Wijze om voor God verdienstelijk te leven* à 5 Cents.

BEKENDMAKINGEN.

41. * * Den Apotheker **K. O. K.** te Amersfoort, vraagt, tegen Februarij aanstaande of eerder, eenen **BEDIENDE** en eenen **L. E. E. R. L. I. N. G.**
42. * * Men vraagt eenen **ONDERMEESTER** onder de volgende voorwaarden:
- 1°. Acté van den 3° rang. — 2°. Bewijzen van goed burgerlijk en godsdienstig gedrag. — 3°. Goed bekend met de leerwijze van **PARISSEN**. De voordéelen zijn: Kost en inwoning en ten minste 150-oo 's jaars. Adres franko voor 1°. Januarij 1833. Onder letter **R**, hij de uitgeveris dezes.